

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן

- א. מכות בשלשה.....1
- ב. ומה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אף שלשה ... עדותן בטלה ... שאפילו מאה ... אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות ואימתי בזמן שהתרו בהן.....1
- ג. הביא הבעל עדים שזינתה והביא האב עדים והזימום לעדי הבעל עדי הבעל נהרגין ואין משלמין ממון חזר והביא הבעל עדים והזימום לעדי האב עדי האב נהרגין ומשלמין [ממון] ממון לזה ונפשות לזה.....3
- ד. והתורה אמרה אל תשת רשע עד.....4
- ה. אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו.....6

דף ט.

א. מכות בשלשה

כבר התבאר לעיל דף ב. שמכות, כלומר לרון ולהייב מי שעבר על לאו כדי לתת לו מלקות, בשלשה דיינים סמוכין¹. ואף על פי שאפשר שימות כשמלקין אותו.

ב. ומה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אף שלשה ... עדותן בטלה ... שאפילו מאה ... אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות ואימתי בזמן שהתרו בהן

אמר הכתוב² (דברים יז פסוק ו) על פי שנים עדים או שלשה עדים וגו', ודקדקו רז"ל³ אם מתקיימת העדות בשנים כש"כ בשלשה ולמה פרט הכתוב בשלשה, אלא להקיש ג' לשנים מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול

¹ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ה הלכה ד ז

² שו"ע ונו"כ לו א

³ סמ"ע שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

עדותן בטלה, אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדות כולן בטלה⁴, ואפי' הן מאה, שנאמר (שם) עדים.

לפיכך עדים רבים⁵ שנמצא אחד מהם קרוב או פסול⁶ עדותן בטלה, כשראו כאחד שנעשה צירוף, אבל אם לא ראו כאחד עדותן קיימת⁷.

במה דברים אמורים בזמן שנתכוונו כולם להעיד, אבל לא נתכוונו להעיד תתקיים העדות בשאר, שהרי לא נצטרפו להעיד עמהם ולא למדו מנטייתן לשקר.

וכיצד בודקין הדבר, אומרים להם בית דין⁸ כשראיתם דבר זה באתם כדי להעיד או כדי לראות בלבד, ושואלים לכולם, שאפילו אמרו הפסולין להעיד באנו, לא נפסלו הכשרים אם לא נצטרפו עמהם, ע"כ שואלים גם לכשרים אם כווננו להעיד כשהיו עמהם בשעת ראייה, וכל מי שאומר להעיד באתי מפרישין אותו, אם נמצא באלו שנתכוונו להעיד קרוב או פסול עדותן בטלה. אפילו לא ידעו זה מזה כיון שהעידו אח"כ בבי"ד יחד, בטלה עדותן לכו"ע.

אם לא באו הפסולים כלל לבי"ד אף שנודע ע"י הכשרים שהיו שם פסולין בשעת ראייה לא חיישינן שמא כווננו להעיד ונצטרפו, שמכיון שלא באו לבי"ד מסתמא למיחזי אתו.

אך אם נודע גם זה שמתחילה להעיד כווננו כגון שהתרו בו כדרך עדים המתרים, או כיוצא בו שעשו גילוי דעת בשעת מעשה שרוצים להעיד⁹, בטלו כולן אף שלא באו לבי"ד כיון שכבר נצטרפו.

⁴ ומעמא דקרא נדרוש שאין ראוי לכשר שיתחבר עם הפסול שממנו ילמד לשקר וכנאמר בהתחברך לרשע פרץ מעשיך, וכן קרוב שנוטה לצד קרובו כרשע יחשב בדבר זה, ולפיכך ס"ל לרי"ף ורמב"ן דדוקא אם ידעו הכשרים בקורבתן או בפסולין אבל אם לא ידעו אין עליהם אשם ולא בטלי, ורבים חולקין בזה

⁵ שעוד טעם נאמר (לפי דעת החולקין על הרי"ף הנ"ל) דפעמים שתולה ראיות העדות באומדנא, והקרוב מיד בתחלת ראייתו דין את קרובו לכף זכות ונוטה מן האמת, וכל שכן הפסול אשר למד לשונו דבר שקר, והכשרים השומעים דבריו נמשך לבם ודעתם אחריו ע"כ גזרה תורה שלא יצטרפו עמהם בתחלת ראייתן, ולכן אמרו חז"ל דרק אם כווננו להעיד יחד עם הפסולים נתבטלו אבל בלא כווננו אין כאן צרוף עם הפסולים.

⁶ אשה וקטן וגוי אין להם דין קרוב או פסול לענין זה. נתייה"מ שם ב

⁷ ש"ך א

⁸ מלשון זה שאין שואלים רק לפסולים וכ"כ סמ"ע ב לדעת רש"י. סמ"ע שם ב והש"ך [סק"ג] כתב דגם לכשרים שואלים. והיינו, דאם לא נתכונו כולם להעיד הדר דינא, דהוה ליה נמצא קרוב או פסול דעדות כולם בטלה, כיון שהכשרים והפסולים לא נתכונו, תרווייהו כי הדדי נינהו ועדותן בטלה. ועיין נתייה"מ ביאורים סק"א דאף הש"ך מודה דבאם כולם נתכונו להעיד, נתבטלה העדות, אפילו לא העידו הפסולים בבית דין, מכל מקום באם לא נתכונו כולם לא נתבטלה העדות, אם לא שהעידו הפסולים [בבי"ד], אבל העידו הכשרים ולא העידו הפסולים אף להש"ך כשר.

⁹ עיין סמ"ע ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ודוקא שראו כאחד בתחלת ראייתן, אבל אם אחד ראה מחלון זה ואחד מחלון זה ולא ראו זה את זה אף שהעידו כאחד ונמצא קרוב או פסול לא בטלו כולן ויש חולקין על זה.

וי"א שאפילו כוון לראות כדי להעיד אינו פוסל אלא אם כן בא לבי"ד והעיד דתרתו בעינן כוון לראות כדי להעיד ובא לבי"ד והעיד¹⁰.

ויש שהכריעו¹¹ שאם הכשרים נצטרפו מתחילה יחד עם הפסולים וידעו שכוונו להעיד יחד נתבטלו אפילו לא הגידו יחד בבי"ד, ובזה לא יופסלו גיטין וקדושין שאפי' הפסולין יכוונו מ"מ הכשרים לא יצטרפו עמהן בתחילה, אבל אם תחלה לא נצטרפו יחד אז בעינן תרתי כוונה להעיד והגדה יחד בבי"ד, ואם בשעת ראייה לא כוונו הפסולין להעיד ובאו לבי"ד והעידו יחד אינם פוסלין.

דף ט:

ג. הביא הבעל עדים שזינתה והביא האב עדים והזימום לעדי הבעל עדי הבעל נהרגין ואין משלמין ממון חזר והביא הבעל עדים והזימום לעדי האב עדי האב נהרגין ומשלמין [ממון] ממון לזה ונפשות לזה

מוציא שם רע¹² על אשתו, שהביא עדים שזנתה כשהיא ארוסה, וחייבת מיתה, ומפסידה כתובתה והביא אביה עדים והזימום, הרי עדי הבעל נהרגין, ואין משלמין כתובתה, שאין אדם נהרג ומשלם¹³.

¹⁰ וטעם הדבר שאם כוון לחוד יבטל א"כ בכל גיטין וקדושין שנעשו במעמד קרובים פעמים יכוונו להעיד ויתבטלו והוי מקדש בלא עדים, אלא ע"כ דתרתו בעינן ומסתמא אם לא יקראו קרובים לבי"ד לא יבואו להעיד בבי"ד.

¹¹ מאזנים למשפט שם.

¹² רמב"ם הלכות עדות פרק כא הלכה י

¹³ כדאיתא בגמ' עדי הבעל נהרגין ואין משלמין ממון ופירש"י ואין משלמין ממון אף על פי שהיו מפסידים אותה כתובתה אין משלמין טובת הנאת כתובתה וכו' דכיון דבשבילה הן נהרגין אין משלמין לה ממון דמתחייב בנפשו פטור מהתשלומין וכו' ואי משום מאה סלע דהוה בעו לאפסודיה לאב והוה ליה מיתה לזה [לאשה] ותשלומין לזה [לאב] לאו עליהו רמי לשלומי אלא על הבעל שהרי על ידן הבעל בא לשלם לאב דכל זמן שלא הביא הבעל עדים שזינתה תחתיו אינו מתחייב לשלם מאה סלע ע"י עצמו וכו'. וסובר רבינו דעיקר חידושא דרב יוסף הוא סיפא דמילתא ממון לזה ונפשות לזה אף על פי שהוא מתחייב בנפשו משלם דאילו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

חזר הבעל והביא עדים והזימו עדי האב, הרי עדי האב נהרגין ומשלמין¹⁴ ממוזן לבעל¹⁵, נהרגין מפני שעדי הבעל נגמר דינם להריגה בעדותן, ומשלמין קנס מפני שנגמר דין הבעל לשלם קנס בעדותן¹⁶, ונמצאו חייבין נפשות לזה וממוזן לזה.

ד. והתורה אמרה אל תשת רשע עד

כבר התבאר במסכת יבמות דף כה. שהרשעים¹⁷ פסולין לעדות מן התורה שנאמר (שמות כג פסוק א) **אל תִּשֶׁת יָדְךָ עִם רֶשָׁע לְהִיטֵת עִדּוֹת מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ אֵל תִּשֶׁת רֶשָׁע עַד, וְהוֹזַהְרָנוּ¹⁸ שְׁלֹא נִקְבַּל עֵדוֹת אִישׁ חוּטֵא וְלֹא נַעֲשֶׂה בְּשִׁבִיל עֵדוֹתוֹ שׁוֹם דְּבַר, , אֵל תִּשֶׁת חֲמֹס עַד, כְּלוּמַר בַּעַל חֲמֹס, לְהוֹצִיא אֶת הַחֲמֹסִינִי וְאֵת הַגּוֹזְלִינִי שֶׁהֵם פְּסוּלִין לְעֵדוֹת.**

וכשם¹⁹ שבית דין המקבילים עדותם עוברים בלאו זה כמו כן הוזהר העד מלהעיד ואפילו עד כשר שיודע בחבירו שהוא רשע, ואין הדיינים מכירין רשעו אסור לו להעיד עמו אע"פ שהוא עדות אמת²⁰, מפני שמצטרף עמו ונמצא זה הכשר השית ידו עם

רישא מילתא דפשיטא הוא דכיון דמתחייב בנפשו הוא ומפני כך השמיט רבינו מרישא ואין משלמין וגם הנהרגין לא כתבו כמי שבא ללמדנו חידוש אלא בדרך פשיטות שכתב הרי עדי הבעל נהרגין.

¹⁴ מדינא היו חייבים מיתה ומלקות וקנס מיתה לעדים ומלקות וקנס לבעל אלא כיון שהן נהרגין בתרי קמלי לא קמלינן להו. רדב"ז שם

¹⁵ דאע"ג דק"ל אין אדם מת ומשלם ואין אדם לוקה ומשלם היינו היכא דהוון תרווייהו אחד אבל היכא דאיכא מיתה לזה ותשלומין לזה חייב לשלם אף על גב דמיקמל. רדב"ז שם

¹⁶ עיין לח"מ מה שהקשה

¹⁷ חינוך מצוה עה שו"ע ונו"כ חו"מ לד א

¹⁸ ועובר עליה וקבל עדות איש רשע ועשה דבר בשביל עדותו, עבר על לאו, ואין לוקין על לאו זה לפי שאין בו מעשה ואפילו עשה בו מעשה, בכל דבר שבממוזן לפי שניתן להשבון אין לוקין עליו (חינוך שם) וגם בדיני נפשות דדנו על ידי עדות זו דלא שייך ניתן להשבון מ"מ לא שייך מלקות, וק"ל. ולענין תשובה הוי ליה כבין אדם לחבירו, ושוח לבל הענינים ללאו שאין בו מלקות (מנחת חינוך שם בסוף המצוה)

¹⁹ רמב"ם עדות פ"י ה"א שו"ע חו"מ סי' לד סעי' א

²⁰ כתב השי"ך ס"ק ג' צע"ג בדין זה, שהוא רחוק מסברא שיודע שהענין אמת ולא יעיד בשביל שהשני פסול. ואי לאו רש"י [שבועות ל' ע"ב ד"ה שלא יצטרף] ורמב"ם וטור והמחבר, הייתי מפרש הגמ' דמיירי לענין להצטרף לכתחילה לראות העדות. ואפשר דרש"י ורמב"ם וטור והמחבר מיירי שאין העדות מועיל רק כשהם שנים אע"פ שהענין הוא אמת, כגון עדי קדושין שהמקדש בפני עד אחד אין חוששין לקדושין אפילו שניהם מודים בדבר, וכגון המוכר שדהו בעדים, דאינו גובה ממשעבדי אלא דוקא כשמכרו לו בפני שני עדים, אבל בפני עד אחד לא אע"פ שהענין הוא אמת, וכה"ג. או אפשר דמיירי כפשוטו ויש לקרב הדין אל הסברא, דכיון דק"ל דשלשה עדים שהעידו ונמצא אחד מהן קרוב או פסול בטלה כל העדות כולה, וכדלקמן סימן ל"ו וסעיף א"כ, א"כ אף שנשארו שני עדים כשרים, מ"מ גזירת הכתוב הוא כשיש עד אחד פסול בטלה כל העדות, א"כ ה"נ אע"פ שהענין אמת גזירת הכתוב הוא כיון שיש עד פסול העדות בטלה ואסור להעיד עמו, ודו"ק. אבל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

הרשע, עד שנתקבלה עדותו, ואין צריך לומר עד כשר שהוא יודע בעדות לחבירו, וידע שהעד השני עמו עד שקר דהיינו שלא ראה כלל מעשה עדות זו, שאסור לו להעיד שנאמר אל תשת ירך עם רשע.

ואם אין חבירו פסול אלא מדרבנן²¹, מותר לו להעיד עמו כל שלא הכריזו על פסולו²².

מי שיודע בעצמו שעבר עבירה במזיד, והוא פסול לעדות והבי"ד אין יודעין מפסולו י"א²³ אסור לו להעיד, אפילו עדות אמת²⁴. וי"א²⁵ שחייב להעיד.

אי זהו רשע²⁶ כל שעבר עבירה שחייבין עליה מלקות כגון שאכל בשר בהמה וחלב וכדומה, זהו רשע ופסול, שהרי התורה קראה למחוייב מלקות רשע, שנאמר (דברים כה פסוק ב) וְהָיָה אִם בֶּן הַכֹּהֵן הָרֹשֵׁעַ, ואין צריך לומר מחוייב מיתת בית דין כגון מחלל שבת, שהוא פסול, שנאמר (במדבר לה פסוק לא) אֲשֶׁר הוּא רֹשֵׁעַ לְמוֹת אֲשֶׁר הוּא רשע למוות. לא שנא אם עבר לתיאבון, לא שנא אם עבר להכעיס.

אם עבר עבירה שיש בה חימוד ממון, אע"ג שאין בה מלקות פסול מדרבנן, עבר עבירה שאין בה מלקות כגון לאו שאין בה מעשה אע"ג שאין בה חימוד ממון²⁷, פסול מדרבנן²⁸.

בסמ"ע ס"ק א פי' שאפילו העדות אמת לא נתבטלה עדותו מחמת עדות הפוסל, כיון שלא ראו ביחד, ואפ"ה אסור להעיד עמו מחמת שהוא רק עד אחד, כיון שעדות הפסול הרי הוא כמי שאינו והבית דין שלא ידעו ברשעו יחשבו שהם שני עדים ויוציאו ממון שלא כדין ונמצא שהעד הכשר הוא עד חמס כיון שהוא גורם שהדיינין יפסקו ע"פ ע"א כמו שפוסקין ע"פ שני עדים. וכ"כ בנתיבות שם חידושים ס"ק א

²¹ ועיי"ש מה הדין אם פסול מחמת עבירה שאין בה מלקות דלרמב"ם והמחבר פסול מדרבנן ואין צריך הכרזה
²² פתחי תשובה שם ס"ק ב בשם הברכ"י

²³ חי' רע"א שם סעי' א בשם שו"ת חו"י

²⁴ ועיין בקצות החושן סימן כה ס"ק ח שכתב בשם אהיו שכל שאין הב"ד יודעין כלל אלא הוא בעצמו יודע נגעי לבבו סגי ליה נמי בלב לעשות תשובה והיינו לחזור מרשעתו וסני ל' ומש"ה יכול לחזור ולהודות ושיקבל על נפשו שלא לעשות עוד כזה. אבל אם העד בעצמו יודע שאינו מתחרט ועדיין עומד בכסלתו א"כ אינו יכול להעיד ואע"ג דיכול לעשות תשובה אינו מחוייב בתשובה כדי להעיד.

²⁵ ומעמו משום שודאי מחמת קורבה אם הוא יודע ואין ב"ד יודעים אסור להעיד אבל מחמת עבירה כיון שאין ידוע אלא לו הרי אין אדם נפסל ע"פ עצמו ועוד הטעם דפסול רשע להעיד הוא דנחשב להעיד שקר וא"כ הוא יודע בנפשו דהאמת איתו למה לא יעיד, וכתב שכן הטעם בפסול מחמת נוגע בדבר דכל הפסול דחייש' שמא יעיד שקר וא"כ הוא עצמו שיודע שהאמת איתו למה שלא יעיד. פתחי תשובה שם ס"ק א בשם האורים סי' כה ס"ק ג

²⁶ רמב"ם שם ה"ב שו"ע שם סעי' ב נתיבות שם ביאורים ס"ק א

²⁷ דבעבירה דאורייתא לא בעינן רשע דחמס אמנם עיין בפנ"י בב"מ דף עב ע"א תוד"ה שטר שדעת ריב"ם דבעינן בזה רשע דחמס אמנם דעת רבינו ירוחם דלא בעינן בעבירה דאורייתא רשע דחמס ולא בעינן חימוד ממון וכן משמעות כל הפוסקים בסי' לד (חי' רע"א על סמ"ע ס"ק מז

²⁸ ואע"ג שבפסול דרבנן בעינן הכרזה כדי לפוסלו הכא אין צריך דכיון שהוא איסור תורה איסורו ידיע לכל אע"ג שאין בו מלקות משא"כ באיסור דרבנן לא משמע להו לאינשי ולא מחזיקי לעוברים עליה ברשיעי (פתחי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

היתה עבירה שעבר מדרבנן²⁹, פסול מדרבנן³⁰. כגון שאכל בשר עוף בחלב, או שחלל יום טוב שני של גליות, או שלבש בגד צמר שאבד בו חוט של פשתן או שבעל ארוסה בלא כתובה³¹ וכיוצא בו, הרי הוא פסול מדבריהם. וי"א³² שבדבר מדבריהם, נפסל דוקא אם עבר משום חימוד ממון³³.

העובר על גזל של דבריהם³⁴, פסול מדבריהם. כיצד, כגון שגזל מציאת³⁵ חרש שוטה וקטן או החמסנים, והם הלוקחים קרקע או מטלטלים שלא ברצון הבעלים, אע"פ שנותנים הדמים³⁶.

ה. אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו

עוד התבאר שם אין אדם³⁷ נפסל לעדות, בפסול רשע שעבר עבירה ע"פ עצמו, אלא על פי עדים שיעידו עליו, שאין אדם משים עצמו רשע³⁸ ומכל

תשובה שם ס"ק ו בשם הברכ"י וי"א שגם בזה בענן הכרזה כדלקמן גבי פסול באיסור דרבנן (פתחי תשובה ס"ק לג בשם הכנה"ג ומהריב"ל ומהרשד"ם ומבי"ט ותשב"ץ ועוד)

²⁹ רמב"ם שם ה"ג וש"ע שם סעי' ג

³⁰ ועיין בפתחי תשובה ס"ק ז שהביא מפמ"ג בפתחה כוללת אות כד שדייק מל' הרמב"ם שכתב "היה החיוב שבה מדבריהם" דדוקא מידי דרבנן דחייב עליה מכת מרדות אבל אם אינו חייב מכת מרדות לא מיפסיל אפילו מדרבנן וי"א"כ צריך חקירת חכם על איזה עבירה חייב מכת מרדות ועל איזה פטור ולא מפסל אפילו מדבריהם

³¹ ובבעל כותית דעת המרדכי שפסול דרבנן ודעת ב"י שפסול מדאורייתא (סמ"ע שם ס"ק ד) ועיין בפתחי תשובה ס"ק ז שאם לקחה בפהרסא דרך אישות פסול מדאורייתא משום לא תתחתן בם (עיין ל"ת נב) ועיין בנתיבות ביאורים ס"ק ב שכתב דבועל כותית פסול מדרבנן

³² רמ"א שם בשם רבנו ירוחם ג"ב ח"ד ותוס' פ' איזהו נשך ועיפור

³³ שרק אז חששו שכמו שעבר משום חימוד ממון עבירה דרבנן יעבור נמי להעיד שקר בשביל ממון או הנאה שיהנה לו (סמ"ע ס"ק ה)

³⁴ ש"ע שם סעי' יג

³⁵ ודוקא מציאה שאין דעת אחרת מקנה להם גזילתם מדרבנן מפני דרכי שלום (סמ"ע ס"ק לא)

³⁶ ואע"ג שעי"כ עוברים בלא תחמוד ובלא"ה פסולים משום דהוא לאו שאין בו מלקות מ"מ הו"א כיון שלא תחמוד משמע ליה לאינשי שהוא אם אינו נותן דמים הו"א שלא יפסל כיון שאינו חושב שהוא איסור קמ"ל דעכ"פ שם גזלן מדרבנן יש לו ופסול מדרבנן (תומים ס"ק יג וחלק על דברי סמ"ע כאן ועיין ל"ת (רס"ה רס"ו)

³⁷ ש"ע ונו"כ הו"מ לד כה

³⁸ ועיין בפתחי תשובה ס"ק מ חילוקים באיזה אופנים אדם משים עצמו רשע ובאיזה אופנים אין משים עצמו רשע כגון ברוצה להכשיר עצמו ועי"ז משים עצמו רשע ועוד אופנים ואכמ"ל עיין קהלת יעקב למהרי"י אלגאזי ח' תוספות דרבנן אות א' ס' י"ז שכתב בשם כנה"ג חו"מ ס' שמ"ח אות י"ב שהביא תשובת ב"י בשם הרשב"א דהא דאמער"ר דוקא באומר בעצמו אבל באחרים מעידים אותו והוא מסכים על ידיהם אין זה מרשיע עצמו והוכיח כן מתוד"ה מעידין ריש פ"ק דמכות ועי"ש בקה"י בשם הרב צבי אשכנזי ס' ג' ד"ו ע"ד דאם יש ריעותא על האדם נאמן לשים עצמו רשע דמדעבד איסורא זוטא עביד נמי איסורא רבה והביא ממל"מ מלוה ולוה פ"ד דנסתפק דהיבא דיש איסור בחתימת השטר ורק מסופק לנו אם העדים חתמו וידעו האסור או לאו והם אומרים ידעו מהאיסור דבכה"ג אמער"ר והעלה דאין נאמנים וזה דלא כהר"י צבי אשכנזי הנ"ל ועיין משאת בנימין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

מקום אין נותנין לו להיות עד, לכתחלה, וכן אין נפסל על קול וחשד בעלמא, כגון מי שחשוד על עריות, שרגיל עם עריות ומתייחד עמהם, וקול יוצא עליו, כשר לכל עדות חוץ מלעדות אשה.

ולפיכך לזה³⁹ שהעיד על המלוה שהלוה לו ברבית, ויש עד אחד עמו, מצטרפין לפסלו אף על פי שעושה עצמו רשע, פלגינן דבורו וכאילו אומר פלוני הלוה ברבית, ולא אמר לי⁴⁰. ומאמינים אותו לגבי מלוה ולא לגבי עצמו.

וכן אם העיד שפלוני רבעו, אפילו לרצונו, או שבא על אשתו, או שרבע שורו, הוא ואחר, מצטרפין לפסלו. וזאת רק אם אמר פלוני רבעני או אשת פלוני או אשתך זינתה עמי וכדומה. שאנו מחלקים דיבורו לומר פלוני רבע או אשת פלוני זינתה, ואין מקבלים את החלק שהיה זה עמי⁴¹, אך אם אמר אני רבעתי את פלוני או אני באתי על אשת פלוני אינו נאמן בדיני נפשו שהרי אי אפשר לחלק את דיבורו ורק אפשר היה לומר אני רבעתי או זינתי לאונסי, אך מכיון שאין קושי אלא מרצון היה זה על כרחנו מרצונו ומשים עצמו רשע ואינו נאמן.

אולם נאמן לפסול לעדות או לפסול את האשה גם באופן זה כיון שאפשר לחלק דיבורו ולומר שבא עליה שוגג והיא מזידה, כגון שלא ידע שהיא אשת איש. וכן להיפך, כשאומר אשתי זינתה עם פלוני, יכולין לומר שהיא שוגגת והיתה סבורה שהוא בעלה והוא מזיד⁴².

סי' נ"א ועיי"ש בקה"י דהא דאמע"ר היינו נ"מ למפרע אבל מכאן ולהבא נאמן לשווא אנפשיה חתיכה דאיסורא אפי' דעושה ע"ר וראיה דהאשה שאמרה נטמאתי לבעלי ברצון נאמנת דשווא אח"ד³⁹ וה"ה שהנגזל יכול להעיד על הגולן כמו הלוה על המלוה, ואינו נוגע בדבר ובלבד שלא יהא להן הנאה מעדותן. רמ"א שם

⁴⁰ סמ"ע שם סג

⁴¹ ואם תאמר אכתי אפשר לאנסו וכגון שאמר התקש' ואי לא קטילנא לך. לא היא דאפילו בהאי משים עצמו רשע. שאם עבר מתוך האונס מכל מקום חייב הוא ליהרג ולא יעבור ואם עבר רשע הוא. ואם אכתי ניפליג ונימא לא לרצון אלא לאונס וכגון שנתקשה לאשתו והדביקוהו עליה. לא היא דדבר רחוק הוא זה ובכלל כי הא לא סמכינן למימר ביה פלגינן דבורא לאכשורי סהדותי' למקטלה. והוא הדין והוא הטעם באומר רבעתי את פלוני והיינו דנקט להו בפלוני רבעני לרצוני ופלוני בא על אשתו ולא נקט ברבעתי ובאתי. שו"ת הרשב"א חלק א סימן אלף רלז מובא בסמ"ע שם סג

⁴² שהעיקר כהתומים [סקב"ג], דהרשב"א [בתשובה סי' אלף רל"ז] לא כתב שם רק בדיני נפשות דאין יכולים לפלוג דיבוריה ולומר שהיה לאונסו, מטעם שכתב שם דאין קישוי אלא לדעת. ואונס על ידי גוים אי אפשר,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אין אומרים אמרינן פלגינן דבורא במקום שצריך להוסיף טעם, או צריך לומר דבר לא שביח⁴³.

דהא גילוי עריות הוא ויהרג ואל יעבור. וגם בשוגג אי אפשר לומר, דהא על כרחך היתה התראה ושוב לא היה שוגג. נתיב"מ שם יח
⁴³ אורים שם נז מהמרדכי יבמות סי' טז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

